

NATO-csúcstalálkozó előtt

A NATO chicagói csúcsertekezlete 2012 májusának kiemelkedő nemzetközi eseménye. A helyszínválasztás amerikai belpolitikai célokat is szolgál, az újraválasztását szem előtt tartó amerikai elnök ezzel is demonstrálni akarja nemzetközi tekintélyét, egyben közelebb kívánja hozni a transzatlanti szövetséget az amerikai átlagállampolgár számára. Az imázs javítására márpedig a kemény elnökválasztási kampány elé néző amerikai elnöknek és különösen a NATO-nak égető szüksége van.

A szövetség az afganisztáni műveletek végéhez közeledve ismét a helyét keresi egy olyan időszakban, amikor egyszerre három jelentős belső stratégiai kihívással kell szembenéznie. Az évtizednyi hosszúságú és bizonytalan végkimenetelű afganisztáni műveletek következtében stratégiai fáradtság jellemzi a szövetségeket. Ezzel egy időben az európai szövetségesek jelentős katonai képességvesztést szenvedtek el az elmúlt években a védelmi szférát is sújtó költségvetési megszorítások miatt, így 2012 lesz az első olyan év, amikor Ázsia államai többet fognak költeni katonai kiadásokra Európánál. A 2012. januári Védelmi stratégiai iránymutatás szellemében az Egyesült Államok egyre inkább Ázsia felé fordul. Barack Obama a csúcstalálkozót várhatóan arra is fel fogja használni, hogy európai szövetségeit megnyugtassa, az „Ázsia felé fordulás” valójában csak „új egyensúlyt” fog kialakítani, és nem jelenti majd az Egyesült Államok európai vállalásainak az elhanyagolását.

A csökkenő katonai képességekre és a költségvetési kihívásokra az Okos védelem (*Smart Defense*) koncepciójával kíván a szövetség választ adni. Az együttműködés fokozását célzó kezdeményezés azonban korántsem új ötlet, így kérdéses, mennyivel lesz különb a mostani próbálkozás az 1990-es évek óta tapasztalt újabb és újabb kísérletektől. A csúcstalálkozóra körvonalazódni látszó döntések egyes képességfejlesztési programok elindításáról öröndetesnek és előremutatónak látszanak, ugyanakkor Európa katonai lemaradását nem fogják megváltoztatni. A „több képességet kevesebb forrásból” nem reális elképzelés, a katonai képességek további csökkenését a védelmi költségvetések csökkenésének megállítása nélkül nem lehet feltartóztatni.

Az euróválság árnyékában azonban a biztonsági kihívások távolinak tűnnek, és nem élveznek prioritást a politikai figyelem szempontjából. Az egyre inkább „ősze forduló” arab tavasz nyomán ugyanakkor rendkívüli mértékben megnöttek a biztonsági kockázatok a NATO déli szomszédságában, miközben a NATO–orosz kapcsolatokat illetően nyoma sincs már a két évvel ezelőtti lisszaboni csúcstalálkozó optimizmusának. A válságkezelő műveleteket illetően a NATO líbiai beavatkozása csak fenntartásokkal értelmezhető sikerként: a líbiai intervenció aligha lesz etalon a szövetség számára, az afganisztáni tapasztalatokról nem is beszélve.

Komoly kihívásokat látunk tehát az Atlanti-óceán mindkét partján: a védelmi szférát érintő közös problémákat, növekvő biztonsági kihívásokat Európa peremén, a vonakodó szövetségeit nagyobb szerepvállalásra ösztökélő Egyesült Államokat a tengerentúlon. De hol máshol lehetne megvitatni e problémákat, mint egy NATO-csúcstalálkozó keretében?